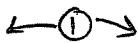

GEULAH:
Gush Katif and the
Process of Personal and
National Redemption

Source Materials
Rabbi Efrem Goldberg
reg@brsweb.org

צתה כת ראשונה וכו' דתנא כל אחד ואחד נותן פסחו בעורו ומפשיל לאחוריו אמר רב עיליש טיענות: PESHACHIM 65b

The Mishnah concluded: THE FIRST GROUP WENT OUT etc. When it became dark, they went out and roasted their pesach offering. The Gemara elaborates: A Baraisa taught: EACH AND EVERY ONE PUT HIS PESACH IN ITS SKIN when they were walking home, AND SWUNG IT BEHIND HIM. The Gemara notes: Like Arab men chants.¹⁹¹

2 רש"י RASHI

הקטנה נכלה שרת: הקטין, טעם כמנעו עד שיפלו הרלוו להקטין ויקטנו: כל אחד ואחד: כשהיו הולכין לנמיהם היה טעם פסחו בעורו ומפשילו לאחוריו: אמר רב עיליש, שם חכם: מיישרת, דרך קופרים יתפחלוטו הו' וכו'.

R' SHLOMO KLUGER (3) ירמיהו (כ' למה קלוזר)

יריעות שלמה

בפיסקא קדש ורחק וכו'. הגה ואחריו מ כתי' תפיו רבוא בעם מרשיל בהסיבה מ' ופי' וציוא האפקיטן כמו שולא ברוך בסמה ושלסל לאחוריו. וליך בבית ד' אשת ואמר כן היו אבותינו והלכים מסארתם צדדים בשלמם וכו' עכ"ל. הגה להבין משם דמי זה וכו' מחייבין אונם לעשות רסו על כל הנתעב שהיו עשין אז ואמר לא די לו לזכרון יצאים כל סוף שתקטי הילל בלילה זו ולמה לנו להשיגף עול. מה שגדמם שהם עשו כן לפי צורך שעה יגמ ליהו רסו היכא רשימו זה, בתורה, ניל בשום לב למיש בפרישת סוף ה. היה כי תיבון לא תלכו ריקס, וסאלה אשה מסכנתה, וסנרה בימה וגי וספתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלחם את צדדים יש לדייק דמיס ויהי כי תלכו לא תלכו ריקס סינור כיון דעמיד לומר וסאלה אשה מסכנתה וכו' עד נצלחם את צדדים אם כן מסילא נדע שלא יהיה הליכותן ריקס ולמה תצרך לומר ויהי כי תלכו לא תלכו ריקס אך נצאה רכבת צדדורה יש בזה. תקדים מיס כפרשת ב' וישא. והעם את זכרו מ'ים ויקס מסארום צדדיות בשמלותם על שכסם וביי עשו כדבר ססה וסאלו מסצרים כלי כסוף וכו'. הגה להבין מסכנות הענין זה לוח הוא ברוקס) מיס חזיל במי' (ה) דססחים: מנא בארש טעם פסחו בעורו ומפשילו לאחוריו. אמר רב עיליש טיענות ומרשי' שם ודיל דרך סחרי' וספעלים וה' זה עכ"ל, והגה סעולם יהיה (דרך) חסיה ל' דמה קמ"ל רב עיליש בוח ולענין מה קבש חזיל דבר זה בש' פלוגם נוף הברייתא הוא למי' רסה נ"מ לנו בארש אופן יהי נשיאם את הפסח לכיתום. אך להבין דברי הכסיה והדגום ניל דמה בשעם ענין שפכוד מצרים טרבה מעמים נאמר בזה סחרי' נוסף שפכוד מצרים: ונעת בזה הוי דבעת מכירה יומף הי כן ונ"מ דכן יהיה כותום ויל כון דהנה בכל עניני פסח נעשה רסו על הנאלה ועל השפכוד דסחרי' מורה על השפכוד ומסח וסנח על הנאלה אך לא קשה רסו מציח ענין נוסף השפכוד ובאירש פעם הי לכך עשו רסו בזה ויהי ענין מכירה יומף דהנה סם כתיב וישא עיניהם ויראו הנה וספעלים באים וכו' וזאת כן כתיב ויעברו אנשים מדינים סחרי' וססכו וכו' וסכרו את יוכף לספעלים ולכך עשו רסו בזה וכמו שנסא הפסח בדרך וספעלים מ הרים להוכיר ענין מסדה יומף שהיו סם וספעלים וסחרי' וירבו דבעת זה הוי השפכוד ולכך לרכ עיליש יהי קשה קטייתנו ולמה פסח הברייתא מדי נשיאם הפסח לכך נון פלם סכח שחנח יריעות דרך סחרי' וספעלים הוא זה לכך לזכור עין מכירה יומף עשו כן להכיר בארש ענין נסחה השפכוד והנה בזה נבין הסך האומר ויל' דהעם ענין ביה סצרים ירוק מיס חכל דהוי כסכו השפכוד אך זה הלך באסתי השפכוד בדין שהיו מחייבין כך יל' פסח' לא היו חייבין בשפכוד זה או ירוק שנסעפכוד בזה מניע להם שכר מן תרין אבל אם יהי מוחיבין בשפכוד זה ססילא אין מניע להם שכר פכוד כך. ולכך ספעס זה צוה זקבית סיסאלו ולא יפלו בחוקת, דהנה לפי מציח עין בסעשה לא היה מניע להם שכר מן הדין כיון שהיו חייבין זה. ובעין יומף אך זה הוי בסעשה אבל בהסחה דנה באמת נם מכירה יומף לא היה מניעם רק מן הססיה במי' כמדרש מ' וישל בפסוק גודש עילילת על בלי אדם וע ש ואילך אם נם מכירה יומף לא הוי מידים רק מן הססיה כסילא טוב מניע להם: שכר מן הדין ולכך הוי צריך השכר להיות

RAMBAM (4) רמב"ם (א' חלף חזר)

ב מתחיל ומברך בורא פרי האדמה ולוקח ירק ומטביל אותו [ג] בתרומת ואוכל [ד] כזית הוא וכל המסובין עמו כל אחד ואחד אין אוכל פחות מכזית. ואחר כך עוקרין השולחן מלפני קורא ההגדה לבדו. ומחגיג הכוס השני, וכאן הבן שואל. ואומר הקורא מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת והלילה הזה שתי פעמים. שבכל הלילות אנו אוכלין את האוכלין והלילה הזה כולו מצה. שבכל הלילות אנו מרורים. שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין בין מסובין והלילה הזה כולו מצה. שאר ירקות הלילה הזה אומר והלילות הזה כולו שאין לו קרבן. ומתחיל בגנות וקורא עד שגומר דרש פרשת ארמי אובד אבי כלה: ד ומחזיר השולחן לפניו ואומר פסח זה שאנו אוכלין על שם שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים שנאמר ואמרתם זבח פסח הוא לה. ומגביה המרור בידו ואומר מרור זה שאנו אוכלין על שם שגררו המצרים את חיי אבותינו במצרים שנאמר וימררו את חיינו. ומגביה המצה בידו ואומר מצה זו שאנו אוכלין על שם שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיק עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם מיד שנאמר ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים וכו'. ובזמן הזה אומר פסח שהיו אבותינו אוכלין בזמן שבית המקדש קיים על שם שפסח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו וכו'.

RABBEINU MANOACH (5) רבינו מנחם

ב כיים מתחיל ומברך בורא פרי האדמה ולוקח ירק מ' ולם טענין כפרס זכר לכמות פססיה שעשה יעקב פניע ליוסף פלך כמסכה נתגלה סדנר וירח סלומים לערסו והאומר טוב חכר לדבר יען אשדירי הו' נה, וכיה שחול טוב לעזרחה ומיקות כי הכרסם מסבב כספיה לחיטוקם כשולכום למותם פסח עם הירוסם וכל עם שמיחוק. וסחר סלילת כרסם מ' ואומר מברך בורא פסח רעום מ' והלכ' כ'.

פ"ח ד כתב סר עמו וענביו כספוד, רביס, כספ כסוד סססכה סלל נהגתי מלך זו קסלר פסלס ועסס כספסל סססלס סררו חייסס ולמי' עטל:

על פי המנהגים...
הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...

הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...

הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...

הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...

הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...

הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...

הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...

הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...

הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...

HSEBOM 9 NABO 222

הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...

הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...
הוא המנהג...

PIRCEI
D REBBE ELIEZER
סוכי בר' אל'א

ל:שְׂרָאֵל, שְׁנָאֲמַר, אֲלֵי־תִקְרַב הַלֵּם שֶׁל־זִקְלִיָּה מִעַל בְּגִלְיָה (שם)
ג. ה. מִכָּאן אָמְרוּ, כֵּל הַעוֹמֵד בְּמִקְוָם קָדוֹשׁ צְרִיךְ לְשַׁדֵּף
יִגְעֵלוּ. שְׂבָךְ אָמַר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אֵל מִשָּׁה, שֶׁל־נִצְדְּיָה
מִעַל בְּגִלְיָה. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, יְיָ וְאִשְׁלֶמְהָ אֶל־פְּרָעָה
(שם סו"ט). אָמַר לְסָנְיָו, רַבּוֹן כֵּל הַעוֹלָמִים, לֹא כֵךְ אֶמְרָתִי לָךְ צִיִּן
בִּי כֹה, שְׂאֵנִי גִקְסָם בְּלִשׁוֹנִי, שְׁנָאֲמַר, נִיאֲמַר מִשָּׁה אֶל־ה', לֹא
אִישׁ דְּבָרִים אֲנִיכִי (סו"ט). וְלֹא עוֹד, אֶקְאָ שְׂאֲמַתָּה מִשְׁתַּחֲוִי לְיָד
אוֹיְבֵי וּמִבְקָשֵׁי רַעֲמִי. לֹא עַל כֵּן בְּרַחֲמֵי מִפְּגִיטָה, שְׁנָאֲמַר, נִיאֲמַר
מִשָּׁה מִפְּנֵי פְרָעָה (שם ב"ט). אָמַר לוֹ, אֵל תִּירָא מִמֶּה, שְׂבָכְךָ
מִתּוֹ כֵּל־הַקְּנָשִׁים הַמִּבְקָשִׁים אֶת־נַפְשֶׁךָ (סו"ט). וְכִי מֵתִים
הֵי, נִתְלֵא סִיִּים הֵי, אֶקְאָ שְׂרָדֵי מִנְקֻטֵי־הֶסֶם. מִכָּאן אֲמַתָּה לְמַד,
שְׂבָל הַיּוֹרֵד מִנְקֻטֵי־הֶסֶם, קָאֵלוּ מִתּוֹ. לְכָךְ גְּזָמַר, בִּי־מִתּוֹ כֵּל־
הַקְּנָשִׁים, אָמַר לוֹ, יְיָ וְאִשְׁלֶמְהָ אֶל־פְּרָעָה. אָמַר לְסָנְיָו, רַבּוֹן כֵּל
הַעוֹלָמִים, שְׂלַח נָא בְּיַד־תְּשַׁלַּח (שם סו"ט), בְּיַד אוֹתוֹ הָאִישׁ
שְׂאֲמַתָּה צְמִיד לְשִׁדְתָּ. אָמַר לוֹ, לֹא אֶמְרָתִי לָךְ, יְיָ וְאִשְׁלֶמְהָ
אֶל־יִשְׂרָאֵל, אֶקְאָ יְיָ וְאִשְׁלֶמְהָ אֶל־פְּרָעָה. וְלֹאֲתוֹ הָאִישׁ
שְׂאֲמַתָּה אוֹמַר, אֲנִי שׁוֹלֵם לְצַחֲתִיד קְבוּא אֵל יִשְׂרָאֵל, שְׁנָאֲמַר,
הִנֵּה אֲנִי שְׂלָם לְכֶם אֶת אֶלְיָה הַקְּבִיא־לְסָנֵי בּוֹא יוֹם ה' (ה'
פ"א:ג כ"ג). אָמַר לְסָנְיָו, רַבּוֹן כֵּל הַעוֹלָמִים, מִן לִי מוֹפֵת נְאוּת,
אָמַר לוֹ, הַשְׂלַח אֶת־מִשָּׁה אֶרְצָה. וְהַשְׂלִיךְ אֶת־מִטְהוֹ אֶרְצָה,
וְנִצְטָה נִטְש־שְׂרָף־וְלִמַת־הַרְצָה. הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְמִשְׁתָּה קִנְטֶשׁ
שְׂרָף בְּמִשָּׁה וְלֹא הַרְצָהוּ דָבָר אֶחָד. אֶלֹא מִפְּנֵי שֶׁהִקְטִישׁ נוֹשֵׁף
וּמִמִּית לְבָנָי אֲדָם, כֵּךְ הֵי פְרָעָה נְצַמֵּי נוֹשְׁקִים וּמִמִּיתִים אֶת
יִשְׂרָאֵל. וְסוּר וּנְצָשָׁה קִצֵּץ בִּישׁ, שְׁנָאֲמַר, נִיאֲמַר ה' אֶל־מִשָּׁה

תורה תמימה TORAH TEMIMAH

אלה עדין אינם נכנסים עומד וקמן הקב"ה, מ"ו
הוא נכנס לומר ולקחתי אתכם לי לכם והייתי לכם
לאבנים. ומכאן רמזתם אתכם אל כללית עמי
מיוחדים בכלל הנשמה, והמקום הכפוף הוא כדרך
לא ז' אף ז' אף ז', כלומר לא רק כנסת ז' אפשה נכנס
אלה גם ז', ולא גם ז' אלא עוד גם ז' וכו', וכיון
שכן, ששאר פסוק, שכל כל פסוק ופסוק שם מעלה
יתר מפורשים בהוראה, ולכן מקט' ד' סמות על
הוראה, וכו'.

(ד) לרת להם. תנא, ר' שמאי אומר, בנין לתחיית המתים מן הדורה, שאמר רבם
הקמתו את בריתי אתם לרת להם את ארץ כנען, לכם לא נאמר אלא להם
מכאן לתחיית המתים מן הדורה) [מבדילי ז' ב']
(ה) והוצאתי אביכם ותי. בנין לארבע סמות בפסוק, אי"ו יוחן, בנין ארבע נאולות,
הוצאתי והוצאתי תאלתי ולקחתי) [הדלילי פסוקי מ"ה ה"א].
מחמת סבלות מצרים, תניא, בראש השנה במלה עברה מאבותינו במצרים, כתיב

ה' יצ' ולכס משמע שבענין הקב"ה נחה לנבנותי
שבעה יתק וישקב זה ארץ ישראל, ונאמרה סוף
רק נבנית מחס, אלה מלמד שפתיים (הזות ויהוה)
גם הם הם הארץ. והרבה דרשה אלה נאו עמרה
ציון לעין זה. ות"כ לפיכך ס"ס קרם בפסוק
ומתם ממש וכו' (הארץ כסן. ה) אלה בפסוק זה
וחזר בפסוק כסא, וכלל הפסוקים והפסוקים ופסוקי
אלה שבוכלס דרשה ז' הוכחה עליון כנגד ארבע
לשונות על נשמה, והק דרשה שבידעלמי שכימקט
הארץ מלך, מושח"ה, אלה כנגד ארבע נשמות,
ולדפתי לשון זה מכוון מלך, כי אם כרע כפסוק
כנגד ארבע לשונות על נשמה אין פסם בדבר לקטע

HAGGADAH (10)

שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלוּ בְּפִסַּח, לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבְתוֹ,
וְאֵלוּ הֵן,

- (A) פִּסַּח.
- (B) מַצָּה.
- (C) וּמְרוֹר.

explained the following three things on Passover
has not fulfilled his duty, namely; PESACH — the
Pesach offering; MATZAH — the unleavened bread;
MAROR — the bitter herbs.

הליפת מכתבים בעניינים שהזמן גרמם בין הררר שלמה זלמן שרגאי לבן גדולי רבנים

הם ששי כ סבת השיט.

דעת תורה

דבר רבני ישראל אל עם די בציון

נחה לך על שזכינו ברוב רחמיך וחסדך לראות את הנדונים הראשתי של האתחלתא דבאלה, עם הקמתה של מדינת ישראל.

כאח ה' היתה זאת להראות לנו כי הגיעה שעת רצון והמשיכה אותו לבוא לעזרת די בבגודים, כדי שארצנו ומדינתנו תיבנה וחכונם על שורת הקודש תהיה ישראל חוקתיה ומשפטיה שגיתנו לנו בסני, הם שעמדו לנו בגלותו הם שיעמדו לנו לקיים את מדינתנו והתחדותה. ומחובתנו על כן לשמור עליה ביתר שאת בהליכות חיינו בארצנו הקדושה.

התחית הדתית המאוחדת" שהוקמה עליהי המפלגות והחיות היא מצוה עשה שהזמן גרמם, שבתוכה ומסביבה- מצווים להתלמד ולהתאחד כל בני ישראל המאמינים בתורת ה' והולכים בדרכיה. למען נוכל להשטיע מרוח התורה ומצותיה בתוך האסיפה המכוננת שהקבע את אורח חיינו לעתיד. להגביר בה את אה התורה הקדושה ולגשר פתח ארצנו את החושך האפילה של תורות. נכ שפרצו לתוכנו.

חיות זו, אם כנה יהיה יסוד הבחורים בה יהיו מרובים ונבחרה - רבים היא תשמש ערובה להגלתה מלחמתנו באספה המכוננת, על שמירת הדמות והציון הטובי של מדינת ישראל שיהיו מאייים בנקיה של התורה רק ברבות מספר הבחורים היבול מספר הציירים - לנו הערובה שהשבת, הכשרות חיי אשות בישראל, יהיו לפי רוח התורה. רק אם כלנו יתנו יד לחיות זו, הנפתח שחי התברר, המשפט המדינה, גם בין אדם למקום וגם בין אדם לחבירו, לעמו ולארצו - יהיו מושגתים על משפט, האמת, הצדק הידור שבתורה ישראל הקבשים שלום על ישראל.

הננו פתים בזה לכל הנאמנים לדבר ה' והודותי:

אל ימצאו בתוכנו, לא מורשים ומתבלים, ולא מורשים ועוסקים מן הגד.

אל נמצא בתוכנו גוונים יד למתבלים ולטורשים.

כלנו יחד נעשה למען הבטיח שכל איש מישראל יתן ידו לחיות

והאמתות.

יהיה כל אחד עושה ומעשה למען הרשימה של החיות הדתית המאוחדת הוא וביהו. הוא, ידידו ומכירו - כלכם התעוררו והתעוררו אהים להרבות בחיים ברשימה, החיות הדתית המאוחדת" ולהגביל מספר הציירים של רשימה זו באסיפה המכוננת, הוכה להשכנת שכונת די במדינת ישראל ולביאת משוח צדקנו במרחב ביטנו.

הננו חיל ל, לחיות הדתית המאוחדת" ויד די תהי רומפתו

הרב הראשי ר' יצחק אייזיק הלוי גרונד,

הרב הראשי ר' בן ציון מאיר חי עוזיאל

רבני ירושלים:

הרב צבי פסח פרנק, אב"ד הרב שלמה דוד כהנא	הרב יעקב משה חרל"ס	הרב ישיב מרוב הרב	הרב חוקאל סרנא	הרב ישיב הברון	הרב יעקב זנדר סינקוביץ	הרב ישיב שפת אסח	הרב גרשון לפידות	הרב בנימין ב"ר אשר לוי	הרב יעקב עזר	הרב משה חסקין	הרב שמעון אפרתי	הרב משה פרידקין
הרב א. מ. הלוי לקובסקי	הרב יוסף גרשון גרונד	הרב משולם ראט	הרב יעקב קלמט	הרב שמעון הלפרין	הרב מ. ז. חסיד	הרב זלמן סורוצקין	ירושלים	הרב יצחק יעקב ונסטרבל	הרב יעקב עזר	הרב יצחק אריאלי	הרב יעקב יוסף הלוי	הרב פרידקין
הרב י. מ. סיקוביטסקי	הרב ישיב עז חיים	הרב אברהם יעקב ניימרק	הרב ד"ר ישראל גובל	הרב אליהו ראם	הרב ישיב מאה שפרים	הרב שלום אהואי	הרב שמואל אהרן שזוי	הרב מאיר סטלביץ	הרב יחאל שלוונג	הרב ישיב קול הרה	הרב יצחק אברבחם	הרב שמואל אליעזרי
הרב שלמה זלמן אירב,	הרב דב מרד	הרב ברוך יצחק לרן										

יצחק אייזיק הלוי גרונד
הרב הראשי לארץ ישראל
העומד בקדושת ירושלים ה"ו

ח' סבת השיט
12/2/47

לכבוד ידידי וקדו המעלה רב תבונה
יראה ה' סתודה ארצו רב פעלים,
הר שלמה זלמן שרגאי ה"ו.

שלום עד העולם,

קבלתי כבודך ואני מודה לו מאד מאד. כמהו כמתי היינו בטוחים בעזרת צור ישראל ובראיו, וברוך הוא שהנענו לשלב זה אעפ"י שעדיין אינו אלא אתחלתא דבאלה, ואולי רק אתחלתא דאתחלתא, כלומר קו האור הראשון המבשר את עלות השחר. (עיי' ירושלמי ריש ברכות), אולם אני מאמין שליל הגלות חלף עבר, עדיין ישק שפוח אחרות בטוס ותרעלה שהגולה שותה מצחה ועלינו למצותן (עיי' ב"ב ס"ה ע"א, ותרומות פ"ק י"א משה ה"ו) אבל אני מאמין שזהו רק לכל היותר ענין של זמן קצר מאד שהכל ינפך בעזרת אלוקי ציון, לבי אינו מסתד מסני האימים של ארבינו משה הערבים, ארביים חדים ערביים, שיעקרו כותנם לבצעם לסוכה ולגולה עצמם, האוכלים את בשר עניי עמם המושפלים עד לעפר בכל המובנים והצמוחים שברק. אמנם עתידים להקים את חמתי הוליס חללו קרובינו שכינעו מספר ולהרשים מאששות והלות האוימה אשר פריה כל חולי וכל מרה. אנו לשלום ועידנו לשלום ותמלתנו לאלוקי כל בשר לשכות את יצום הרע של הארביים ולהכניע את הודים ומורה יקום שלום אמת בין ישראל ושכני ערב לסוכ לנו ולהם; ולסוף, לאנשינו כולה.

בין ידיד את כל ידידיו ויחוקק ויעודם בשמי.

יהי רצון שהשרה ברכה והצלחה במאמצינו של אחינו השוקדים על ענינו בארצנו הברית חילים יבכירו יחדו עם עבודתם המרובה יערה עליהם רוח מסרוב, רוח אמתות אומן בצור ישראל שומרו ונאלו ומורה בקרוב לגאולה השלמה אמן אמן.

ברכת התורה וברכת ציון ירושלים,
והברכת "ואתחלתא דבאלה", ידידו מוקידו מאד,
יצחק אייזיק הלוי גרונד
הרב הראשי לארץ ישראל

תפילה לשלום מדינת ישראל

מאת הרבנים הראשיים סמארץ ישראל

אֱלֹהֵינוּ שְׁמַעֲנוּ, צוֹר יִשְׂרָאֵל וְנוֹצְלוֹ, בְּרַחֵם אֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל, רְאוּשָׁתָהּ צְמִיחַת אֲנָלְתָנוּ. נָתַן עֲלֵיהָ בְּאַבְרָת חֲסִדָּהּ, וּפְרוּס עֲלֵיהָ סֶפֶת שְׁלוֹמָהּ; וְשָׁלַח אֹרֶךְ וְאַמְתָּהּ לְיִשְׂרָאֵל, שְׁרֵי הַיְוֵעֲזִיחַ, וְחֲפֵנִים בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. עֲזַק אֶת בְּנֵי מְעוֹ אֶרֶץ קְדֻשְׁתֵּנוּ, וְהַגְדִּילֵם אֶלְקֵינוּ לְשֹׁעֵה, וְתַפְסֵרֵם נֶגְדוֹן הַעֲסָרִים; וְנַטְתָּ שְׁלוֹם בְּאַרְצֵנוּ, וְשָׁמַח עוֹלָם לְיוֹשְׁבֵיהָ.

וְאֵת אֲנָשֵׁינוּ, כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, פְּקֻדֵינוּ בְּכָל אֲרָצוֹת מְדִינָתֵנוּ, וְתוֹלֵכֵנוּ מִקְרָה קוֹמְמִיחַת לְצִיּוֹן שִׁירָה, וְלִירוּשָׁלַיִם מְשֻׁבָּן שְׁמֵךְ, בְּפָתוּחַ בְּתוֹרַת מִשָּׁה עֲבָדֶיךָ; אִם יִהְיֶה עֲרִיב בְּקִצְתָהּ שְׁמֵינֵנוּ, וְנִבְחָצָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִשָּׁם יִשְׁתָּהּ, וְיִבְחָצָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָרַשׁ אֲבוֹתֵינוּ, רַחֵם שְׁמֵךְ. וְנַחֵר לְכַבֵּנוּ לְאַהֲבָה וְלִרְצָה אֶת שְׁמֵךְ, וְלְשִׁמּוֹר אֶת כָּל דְּבָרֵי חוֹרְתָהּ. הוֹפֵעַ בְּיַדְדֵנוּ אֶת עֵזְךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי חֶבֶל אֲרָצְךָ, וְיֹאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאַפּוֹ: יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל מְלֵךְ, וְנִלְכַחְתּוּ בְּכָל מְשָׁלָה. אָמֵן סְלָה.

SHRAGAI, SHLOMO ZALMAN

Also: Fajwlowics, Shlomo

SHRAGAI (Fajwlowicz), SHLOMO ZALMAN (1899–1995), religious Zionist leader. Born in Gorzkowice, Poland, his father was one of the Radzyń Ḥasidim and a member of Ḥovevei Zion and of Mizraḥi. While still a youth, Shragai founded Ze'irei Mizraḥi in his native city and published a religious Zionist newspaper entitled *Teḥiyah*. He also directed Mizraḥi schools in various places. From 1920 until 1924, he lived in Czestochowa, was a member of the governing board of Mizraḥi, and was a founder of He-Ḥalutz ha-Mizraḥi and its training farm. He was also a leader of Ze'irei Mizraḥi in Poland. He settled in Palestine in 1924 and in the following year was delegate to the divided conference of Ha-Po'el ha-Mizraḥi in Palestine, the majority of whose delegates decided to join with the Histadrut. Shragai belonged to the minority and, together with his friends, continued to maintain the independent framework of Ha-Po'el ha-Mizraḥi and was elected to its executive. He was chosen as a delegate to Zionist Congresses and as a member of the Zionist General Council and the world center of Mizraḥi. In 1929 he was elected to the *Va'ad Le'ummi* directorate and was head of its department of press and information. In 1946 Shragai was chosen as a member of the Jewish Agency Executive in London. With the establishment of the State of Israel, he returned to the country and served as a member of the Jewish Agency Executive without portfolio. In 1950 he was elected mayor of Jerusalem and remained at this post until 1952. Two years later he was again elected to the Jewish Agency Executive as head of the Immigration Department and served in this position until 1968.

He was a contributor to the dailies *Ha-Zofeh* and *Letste Nayas* in Israel, as well as Hebrew and Yiddish papers abroad. He published books and pamphlets on the concept of religious Zionism and the thought behind the Torah va-Avodah movement. Among his works are *Teḥumim* (1952), *Ḥazon ve-Hagshamah* (1956), *Tahalikhei ha-Ge'ullah ve-ha-Temurah* (1959), *Sha'ah va-Nezah* (1960), *Pa'amei Ge'ullah* (1963), and *Zemannim* (1969).

מגילת (13) (15)

The Gemara inquires: **ומה ראו לומר גאולה בשביעית** – And why did they see fit to say the blessing of Redemption seventh?^[24]

The Gemara answers: **מתוך שצתידין ליגאל בשביעית** – Because Rava said: **אמר רבא [Israel] is destined to be redeemed in the seventh year,**^[25]

לפיכך קבעוה בשביעית – therefore they placed it [the blessing of Redemption] seventh in the sequence of blessings.^[26]

The Gemara, however, asks: **והאמר מר בששית קולות** – But master has said that in the sixth of the seven years that precede the coming of the Messiah, sounds will be heard,^[27] **בשביעית מלחמות** – in the seventh year wars will break out **במוצאי שביעית בן דוד בא** – and upon the conclusion of the seventh year, the son of David will come. This indicates that the Messiah will not come in the seventh year itself, so why was the blessing of Redemption placed seventh in the Shemoneh Esrei?

The Gemara answers: **מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא** – The war that will break out in the seventh year is also considered the beginning of the redemption.

ר' שחאכטר (14) גזק' ה' 30

י. "אתחלתא דגאולה" כמושג הלכתי הנה הביטוי "אתחלתא דגאולה" מקורו בגמ' מגילה (יז:), מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא. ומבואר בפוסקים שמושג-הלכתי הוא זה, ויש בו ב' נ"מ לדינא: (א) בבאור הנתיבות (הנקרא מגילת סתרים) לספר אסתר (ט"ט) מבואר, שרשאים לקבוע יו"ט לרגל אתחלתא דגאולה. (ב) בתשו' מנחת אלעזר (ח"ד סי' ה') פסק להלכה [נעפ"י דברי החת"ס בסי' הזכרון], שאסור להתפלל שיופסקו המלחמות שהן אתחלתא דגאולה, כי בזה אנו "מאריכים את הגלות ומעכבים את הגאולה".